Ridderbos leerde zijn studenten niet precies den tekst te lezen, zooals hij er staat; en als hij ze wel bij een tekst laat stilstaan, dan zet hij hem onmiddellijk in een dogmatischen nevel. Het gevolg is, dat die studenten, eenmaal in de pastorie, even vluchtig over een tekst heenglijden of er ook een dogmatische jus over heengieten. En het gereformeerde volk, dat naar deze verklaring grijpt, leert allesbehalve de Schriften in haar eenvoud te verstaan.

Ik zou nog meerdere voorbeelden kunnen noemen: maar de aangehaalde bewijzen voldoende, waarom ik deze verklaring vluchtig en vlak acht. Ik weet heel goed, dat een korte verklaring niet zooveel kan bieden als een commentaar. Maar daarmee is deze o n -diepte en s c h ijn -diepte niet gerechtvaardigd.

Daarbij komt nog, dat het niemand gelukken zal in het boek Deuteronomium met behulp van deze verklaring eenigen s a m e n h a n g te ontdekken. Ridderbos knipt elk hoofdstuk in kleine pericopen, met als noodwendig gevolg, dat het verband zoek raakt; een draad kan niemand vinden. En als ik b.v. de inhoudsopgave (I, 206—207) lees, dan vrees ik, dat Ridderbos zelf ook van de eenheid in Deut. weinig heeft gezien. Hoofdstuk 5 : 1—11 : 32 deelt hij aldus in:

1. Herinnering aan de wetgeving bij Horeb, 5 : 6—33.
2. Vermaning en geboden van algemenen aard, 6 : 1—8 : 20.
3. De herinnering aan de wetgeving voortgezet tot illustratie van Israëls hardnekkigheid, 9 : 1—10 : 11.
4. Een nieuwe reeks bepalingen, 10 : 12—11 : 32.

Als dit juist was, was Mozes' prediking erg brokkelig en verward geweest. Een herinnering aan Horeb, en dan eens wat algemeene geboden, en dan maar eens weer een herinnering, en opnieuw een reeks van geboden. Maar wie ziet zoo, waarom het in deze hoofdstukken gaat? Het is dan alles zonder samenhang, een springen van den hak op den tak. Toen ik zelf deze hoofdstukken behandelde, heeft het me diep getroffen, hoe innerlijk samenhangend dit gedeelte is, zulks tegenover allerlei critische pogingen om alles te verknippen. Ik kan dat niet breed uitwerken hier; maar gereformeerde exegese beteekent ook tegenover de critische m e t h o d e een eigen geluid laten hooren. Het is wel tragisch, dat juist in een tijd, waarin binnen het critische kamp zelf twijfel opkomt aan de daar tot dusver gevolgde exegetische en hermeneutitische methoden, een gereformeerd boek niet in staat blijkt de structuur van een bijbelboek bloot te leggen.

Natuurlijk heb ik hier de ruimte niet, om alle plaatsen, waar ik met den schrijver van meening verschil, te noemen; het zou een verklaring apart vergen. Eigenlijk begint het meeningsverschil direct al in 1 : 1; de opvatting, die Dr Ridderbos voordraagt *is*, zeker na de onderzoekingen van het terrein door Glueck, onmogelijk te handhaven. Maar dat zijn détailkwesties, zooals altijd zullen overblijven. Doch boven noemde ik reeds een plaats, waar Ridderbos een latere toevoeging aanneemt. En dat gebeurt meermalen in deze bewerking. Zoo b.v. bij 2 : 10—12. Ik geef onmiddellijk toe, dat deze verzen voor enkele moeilijkheden plaatsen. Ridderbos, op het voetspoor van critische geleerden, spreekt weer van „later toevoegsel". Zijn argument is o.a., dat het verband door deze verzen wordt onderbroken. Maar daarom begrijp ik niet, dat hij daarop laat volgen (I, 73): „Natuurlijk is aan te nemen, dat dergelijke tussenvoegingen niet anders dan onder het bestel der bijzondere Goddelijke voorzienigheid haar plaats in de Schrift hebben verkregen", vgl. ook nog blz. 29—31. Het zal wel aan mij liggen; maar ik begrijp niet, waarom het „natuurlijk" is om zoolets aan te nemen. Men handhaaft zoo zijn inspiratietheorie, althans in schijn. Maar in feite heeft men de critiek hier gelijk gegeven. Het valt me trouwens bij meerdere deeltjes uit deze serie op, dat men nogal gul is met het aannemen van latere toevoegingen. Doch laat men dat dan niet dekken met een mooi zinnetje over de bijzondere goddelijke voorzienigheid. Ik geloof ook, dat niets buiten de voorzienigheid Gods staat. Doch hier gaat het over de „bijzondere" (alweer dat gangbare, maar weinig zeggende woord!) voorzienigheid, waarbij die latere toevoegingen deel uitmaken van de Heilige Schrift. En dat valt op deze manier niet te handhaven. Als men eenmaal oordeelt, dat een bepaalde passage het verband stoort en dus van latere hand moet zijn, is het dwaasheid (en wezenlijk een ondermijning van het Schriftgeloof), als men daaraan toevoegt, dat Gods bizondere voorzienigheid steekt achter dat zinstorende insluipsel, en dat 't daarom tot Heilige Schrift moet worden gerekend. Ik vraag me wel eens af: hoe denkt men nu eigenlijk over inspiratie? God inspireert Mozes tot een samenhangend verhaal, en dezelfde God inspireert later een ander tot het verbreken van dien samenhang? Ik begrijp dat niet. Vooral niet, als men, gelijk in dit geval, niet eens weet te zeggen, wat God zijn volk in zulk een toevoeging heeft te zeggen. Want men denke het zich maar eens in: Mozes schrijft het woord Gods. Iemand, die een copie bezit van dien tekst, maakt in zijn exemplaar op den rand wat aanteekeningen, die met dien tekst niets te maken hebben. Maar die krabbelaar heet ook al geïnspireerd, en werktuig der bizondere voorzienigheid. Nog wat later neemt iemand die aanteekeningen, zinstorend en zinloos als ze zijn, op en vlecht ze tusschen Mozes' tekst in. Ik zou zoowel dien krabbelaar als dien redacteur onnoozele halzen willen noemen. Maar Ridderbos zegt: bizondere goddelijke voorzienigheid! Heilige Schrift! Daarom meen ik, dat men in heel de serie, en ook in deze deelen, veel voorzichtiger had moeten zijn met het aannemen van latere toevoegingen. Als het handschriftenmateriaal geen grond biedt om aan tekstbederf te denken, doet men, naar ik meen, verstandig met niet een critische lading onder het inspiratievlaggetje binnen te smokkelen. Want waar ligt de grens dan? Vooral als men den tekst eenmaal heeft verknipt tot een aantal vrij onsamenhangende fragmenten, is op die manier direct het hek van den dam. Zoo geloof ik ook in dit geval, dat als Ridderbos maar aandacht had gegeven aan de groote samenhangen van Deut. hij er niet toe gekomen zou zijn om aan zijn lezers zulk een zonderlinge voorstelling van de inspiratie te bieden. Ik weet, geloof ik, langzamerhand ook iets van de moeilijkheden die hier liggen. Maar was het dan niet veel beter om in gevallen waarin men geen bevredigende oplossing van een moeilijkheid vond, dat maar eerlijk te zeggen, zonder het Schriftgeloof toch in feite te ondermijnen?

B. H.

Wie „erkent" nu eigenlijk anderer doop?

Voor de zooveelste maal, maar dezen keer uit den mond van een jurist, die aan de V.U. doceert, kan men in de laatste weken weer het argument hooren gebruiken: wees maar niet tegen den Wereldraad van „kerken", en heb maar geen bezwaar tegen de leer van de pluriformiteit van de kerk, want....., men „erkent" toch ook den doop van andere kerken? Als iemand van de éene kerk naar de andere stapt, dan zal men, tenzij misschien bewezen worden kon, dat de doop niet bediend is door een geordend man, of niet met de juiste formule, er niet over denken, den persoon-in-kwestie bij de intrede in de eigen kerk (nog eens) te doopen. Daarmee „e r k e n t" men dus — aldus bedoeld argument — den doop van die andere kerk. Maar wat is er dan voor bezwaar tegen, die kerk zelf ook te erkennen?

Het feit, dat men in gevallen als de aangewezene, den doop niet herhaalt, erkennen we natuurlijk. Wat we alleen maar betwisten, is: dat men, door n i e t nog eens te doopen, daarmee wèl een daad van erkenning van dien doop verricht.

In het algemeen is er verschil tusschen iets n i e t doen, en iets w e l doen. Het is een gevaarlijke regel: wie zwijgt, stemt toe: als men u of mij aan dien regel hield, we zouden onmiddellijk ons verongelijkt achten. *Zoo is het ook gevaarlijk, te concludeeren: men doopt* n i e t voor de tweede maal, ergo: men erkènt den doop der anderen.

Erkennen? Wat beteekent dat hier? Blijkbaar bedoelt men: de ambten van de anderen erkennen, of de aanwezigheid van Christus' Geest bij hen erkennen.

Maar wie heeft dat in alle gevallen, waarin niet wordt „herdoopt" bewezen? Het bewijs is niet te leveren. We onthouden ons van een historische studie over de geldende practijk in dezen, maar durven ook zonder deze beweren: niemand kan bewijzen, dat overal niet-herdoopen beteekent: erkennen in dezen zin.

Men bedenke: a) doop is prediking met een dikke streep eronder: bezegeling van de beloften Gods; denk aan het uit de klassieke theologen bekende voorbeeld, dat den doop teekent als een z e g e l o n d e r h e t d i p l o m a v a n G o d. b) Altijd is gezegd: de doop hangt niet aan de waardigheid van wie hem bedient; reeds in de eigen kerk niet, laat staan in een andere. c) Wie het diploma gelezen heeft, en ter harte genomen, wat blijkt uit zijn aanvragen van het lidmaatschap van de kerk waar men zelf toe behoort, waarom zou men zulk een man nog weer eens het diploma overreiken met het zegel eronder? Het zegel is niets zonder het diploma, en d) als de man, de vrouw, die elders gedoopt is, bij ons komt, dan erkent hij (zij) ónze ambten; zullen wij dan nog eens dat diploma van een zegel voorzien, dat door ónze tong is nat gemaakt en erop gezet? e) Maar als wij zouden zeggen: we willen dat die doop (dat zegel onder het diploma van Gods beloften) wordt herhaald, dan moest men ook zeggen: wij willen dat al die preeken, die de overgekomene vroeger gehoord heeft, worden overgedaan, en f) dat al die avondmaalsbeurten worden overgedaan. Men komt tot absurditeiten op die manier. Absurditeiten, want g) zoodra iemand toont, dat hij de beloften Gods aanvaard heeft, plus ook de ambten, die wij zelf erkennen en aanvaarden, dan gaan we niet terug, maar wel vooruit. Dan gaan we zijn geloof versterking bieden niet naar de wijze van vroeger (kinderdoop, kinderpreek, kindercatechisatie, kinderhuisbezoek etc. etc.), doch naar den eisch van het heden, dat wil zeggen het eerstkomende avondmaal.

Er is natuurlijk veel meer van te zeggen. Alleen maar, *het gezegde is voldoende om althans één ding* te bewijzen: niet overdoopen beteekent nog volstrekt niet erkenning van de wettigheid der anderen. Men moest met zulke argumenten maar liever geen wereldraad propageeren, noch de pluriformiteit. Wij erkennen alleen maar, dat Gods Woord, ook „onder een deksel", krachten doen kan.

K. S.

Theologische Hoogeschooldag 1951

Wij hebben ons voorgenomen om in de komende weken U telkens iets te vertellen over de a.s. Theologische Hoogeschooldag 1951 welke, zoo de HEERE wil, „gevierd" zal worden op Woensdag 26 September a.s.

Reeds enkele duizenden hebben naar aanleiding van de eerste mededeeling in „De Reformatie" kaarten aangevraagd en deze hebben wij, voor zoover dat mogelijk was, gereserveerd voor de Nieuwe Kerk.

Zij die nu kaarten aanvragen krijgen kaarten voor de Broederkerk en is die „vol" dan beginnen we aan de Bovenkerk. Dat is eerlijk. Daar zult U het allemaal wel mee eens zijn. De geluidsinstallatie van die prachtige kerk is weer perfect. Reeds hebben enkele van de genoodigde sprekers meegedeeld, dat zij de uitnoodiging aanvaarden. Ik moge ze bij dezen aan U voorstellen: Ds D. van Dijk, de praeses-curator van onze bijna 97 jaar oude Theologische Hoogeschool, Ds F. A. den Boeft van Groningen—Helpman, Ds C. G. Bos, van Emmeloord N.O.P., Ds Joh. Francke van Rotterdam—Delfshaven, Ds D. K. Wielenga, Lector in de Zendingswetenschap aan de Theol. Hoogeschool en Geref. Predikant te Rotterdam—Centrum.

Er komen nog meerdere sprekers. Hun namen zullen wij zoo spoedig als het mogelijk is, aan U bekend maken.

Om ook den Theologische Hoogeschooldag 1951, wat de voorbereiding betreft, goed te doen slagen, verzoeken wij U vriendelijk doch dringend zoo spoedig mogelijk kaarten aan te vragen, opdat wij zoo ongeveer weten hoeveel broeders en zusters er komen. Adres: Broederweg 15.

J. B.

Procedure over den naam der kerken aangekondigd

Het „Kamper Nieuwsblad" van j.l. Zaterdag schreef:

„Zowel de Geref. Kerken in Nederland als die onderhoudende Art. 31 K.O. pretenderen, zoals bekend, de wettige voortzetting van de Geref. Kerken vóór de Kerkscheuring in 1944 te zijn. Ook voeren zij beide dezelfde naam.

Naar ds A. M. Boeijinga, Geref. predikant te Haarlem in het kerkblad van de classis Haarlem mededeelt, zou één der Geref. Kerken bezig zijn, deze zaak bij de rechtbank aanhangig te maken, opdat er een uitspraak kome, wie gerechtigd is de naam van Geref. Kerken in Nederland te voeren.

Volgens de mening van ds B. is dit echter niet de meest gewenste weg, maar er is z.i. geen andere, aangezien de namen van de kerken niet bij de wet beschermd zijn".

Tot zoover het Kamper Nieuwsblad; de tekst van het bericht is natuurlijk voor rekening van het orgaan.

Men lette er wel terdege op:

Zulke berichten zijn te onthouden: nog altijd zijn er hier en daar enkelen die zich laten vertellen, dat er van **„verantwoordelijke"** zijde binnen de synodocratie zoo heel ernstig en serieus wordt gehoopt op samenspreking, en zoo.

Indien dit bericht van ds Boeijinga waar is (het is het tweede geval, dat in de pers aan de orde is), dan zou daaruit meteen blijken, hoe veel ernst dat samenspreken-willen bevat. Ter publieke kennis is gekomen, dat van onze zijde nog steeds de kwestie aangaande den naam der kerken in bespreking is met den minister van Justitie. Hoe het daarmee staat, blijve hier rusten; wel weet ieder, dat er inmiddels een nieuwe minister van Justitie is opgetreden.

Zou men dus werkelijk doen wat hier gezegd wordt, dan komt de vraag, of men soms den nieuwen minister voor het feit wil plaatsen, dat, vóórdat met ons de correspondentie tot een einde gebracht is, buiten hem om wordt ingegrepen op deze manier.

Er is één synodocratisch predikant geweest, die met blijdschap nota nam van een in de pers onzerzijds gedane verzekering, dat over een schikking aangaande deze kwestie zou samen te spreken zijn. Heeft ds Boeijinga gelijk, dan wordt dus zulk een samenspreking van verantwoordelijke zijde evenwel niet begeerd. Die predikant was dr Matter van Giessendam.

Verteit het verder: mythen zijn schadelijk.

Er komt nog wel meer.

K. S.

Boekbespreking

K. Schilder, Christus in Zijn lijden, II, Christus in den doorgang van Zijn Lijden. Kampen, J. H. Kok, N.V., 1951, 2e druk.

De tweede druk ook van het tweede deel is nu uitgekomen. Er is nogal wat copie bijgekomen; er zijn verbeteringen aangebracht; en er is soms een poging gedaan, om de lezers te laten deelen in enkele vreugden om eenig nieuw licht, dat schrijver meent te hebben leeren zien sinds de eerste druk verzorgd werd. Een enkele maal heeft hij aan die lezers, die behoefte hebben aan contrôle, daartoe de kans willen bieden, door een citaatje op te nemen in een noot. In bepaalde gevallen betrof zoo'n citaat een praeciseering van wat er vroeger stond, in andere een opmerking, die er vroeger heelemaal niet stond, in nog weer andere een oplossing van een moeilijkheid, waar de auteur mee had „gezeten", en waarin hij nu meende tot een oplossing gekomen te zijn.

Het schijnt, dat sommigen precies anders lezen dan ondergeteekende. Als ik een boek lees, volg ik den auteur. Ik lees, wat in den tekst (tusschen het boven-

ste en het onderste lijntje) staat. Het boek dus. En als een auteur met kleine letter iets laat zetten, denk ik: hij wil daar zeker minder werk van gemaakt hebben, maar hij is zoo vriendelijk, voor het geval, dat ik me voor een détail meer interesseer, dan voor het boek zelf als geheel noodig is, me het genoegen te doen, me daarvoor de kans te bieden. Daarom zet hij, onder de streep onderaan, zoo met een klein lettertje, een nootje. En als de man dan de hebbelijkheid heeft, om bóven de bovenste streep ook nog op zijn manier aan te duiden, wat hij op die bladzij zoo ongeveer verteld heeft, wel, dan ga hij zijn gang. Lezen doe ik het niet, tenzij ik er zin in begin te krijgen. Of later een plaats terugvinden wil.

Het schijnt, dat sommige beoordeelaars alleen maar letten op wat boven dien bovensten en onder dien ondersten regel staat. De opschriftjes en de noten. Daar geven ze dan een katalogus van. Vreemde woorden. Conclusie: de eenvoudige man kan er niet bij, maar theológen wel.

De auteur zegt: sla gerust die kleine letters over. Die lees ik zelf bij anderen ook niet, tenzij ik er zin in heb. Het komt aan op wat tusschen de streepen staat. Ieder, die van de Schrift houdt, en bedenkt, dat ze ons aan het wérk zet, en dat we bij het mysterie staan, dat niet tot zeven lijdenszondagen zich laat beperken, kan een poging volgen om te lezen wat de Schrift zegt. Ik ben blij, dat „onze" eenvoudige menschen (dat zijn even goed geletterden als ongeletterden) door zulke boeken te willen aanschaffen, blijven zorgen, dat ze mógelijk zijn. Want meer en meer kom ik ervan onder den indruk: boeken van belijdenden inhoud zijn ook in Nederland gauw aan het eind. Na onzen dood zal het proces zich verhaasten. Zoolang ons „volk" zulke boeken leest, kunnen ze nog verschijnen. Juist daarom heb ik even een aanteekening gemaakt tegen hen, die tusschen auteur en volk een scheiding willen maken, om hem op te bergen binnen den kring der „theologen". Waarvoor hij bewaard blijve.

K. S.

ZENDING EN EVANGELISATIE

HET FRONT BLIJVEN ZIEN

Het verleden week door ons bedoelde en vrij weergegeven stuk willen we nog verder laten spreken. De schrijver hoopt, dat we ons niet in een hoekje laten dringen, en niet op „dood spoor" laten zetten. Hij zou niet graag zien, dat we „ons tevreden stellen met eenig geschermutsel in een door Kerkverstrooiders toebedachten sector". Onze Soembaneesche broeders zien den strijd, en weten, waar het front ligt. Laten we — aldus vermaant hij — letten, niet op wat hier en daar door verdraaide en aangepaste Evangelieprediking nog tot stand komt — dat zijn hooge uitzonderingen —, maar laten we onze taak zien, juist nu God de Heere ons weer uit het diensthuis heeft uitgeleid en we weer de breedte en diepte van Zijn genade-Woord opmerken.

De vraag: „waardoor moeten we ons laten leiden bij het zoeken naar een nieuw arbeids„veld" ", zou hij zóó willen formuleeren: „bij het inrichten van nieuwe zendingsposten".

Er is z.i. met den term „geopende deur" veel gesold. Een „caoutchouc-formule" werd het, en dus gemakkelijk bruikbaar voor een ieder, die een zekere voorkeur wil kenbaar maken. We moeten daarmede erg voorzichtig zijn.

Er wordt wel eens gedacht: door die heidenen moet op dat stuk grond geróepen worden om het Evangelie. Dat is wel wat idealistisch en romantisch, maar weinig reëel. Wat meer voorkomt is een roep om medische hulp en/of onderwijs, waarbij men dan den zendeling „op den koop toeneemt". Gevaarlijk noemt schrijver het, op een dergelijken roep in te gaan, daar het danigen steun verleent aan de comprehensive-approach-gedachte, en feitelijk daarvan uitgaat. Huwelijk of sociale hulpverleening gebruiken we toch ook niet om iemand tot de kerk des Heeren te brengen?

Die „geopende deur" ziet schr. echter overal, waar de gelegenheid zich biedt. En die gelegenheden zijn nog zeer vele, want ook daar waar de deur op een kier staat en er dus nog eenige actie moet plaatsvinden om binnen te treden — b.v. in het geval van ds Goossens —, is de deur niet op slot, dus geopend.

Practisch komen we daarmede dus nog niet veel verder, zegt hij, want onder deze talrijke gelegenheden zal nog een keuze gedaan moeten worden.

Men moet daarom een tweede gegeven in rekening brengen, door zich nl. af te vragen: wie is mijn „naaste"? Want Christus' werk is niet chaotisch, onmethodisch. Heeft Hij niet drie jaar in Israël gepredikt? En ook Zijn ambtdragers in het zendingswerk gingen van stad tot stad. Dat was niet een geographische noodzaak, maar een principiële. Luister maar: „Zoo te Jeruzalem als in geheel Judea en Samaria en tot aan het uiterste der aarde". (Hand. 1 : 8)!

Welke volkeren zijn thans door God onze „naaste" geworden, welke heeft Hij op onzen weg geplaatst? Bij het beantwoorden van deze vraag spelen o.m. staatkundige, volkenkundige en historische factoren een rol. Op een latje is het niet uit te meten.

In het verleden zijn de zendingsposten gevestigd geweest op Java en Soemba, m.a.w. in heidensche landen, die onder het Nederlandsche gezag stonden. Daarom was daar een „geopende deur" of beter gezegd, die heidenen waren ons het naast, God plaatste ze ons op onzen weg. Een ernstige fout was het, dat we later op Java zendingspaleizen bouwden, maar de „achterlijke" deelen van de Oost als Nieuw-Guinee vergaten en b.v. ook in de West geen hand uitstaken. Het begin was dus goed, ook de start op Soemba, maar de „comprehensive approach" belette ons de bijeengebrachte gelden op de juiste wijze te besteden, n.l. door elders zendingsposten in te richten.

Nu de nieuwe situatie. Men moet er wellicht nog even aan wennen, maar schrijver wil in herinnering brengen, dat de volgorde van prioriteit voor het bepalen van de plaats der nieuwe zendingsposten, gelet op de mate, waarin het Nederlandsche gezag van kracht is, de volgende is:

a. Nieuw-Guinee;
b. de West;
c. Indonesië.

Men zal, zoo vermoedt schrijver, tegenwerpen: u weet toch, dat de Nederlandsche Regeering straks Nieuw-Guinee tòch aan de R.I. geeft? Met deze bewering wil schrijver kort en krachtig afrekenen: „Weet u dat? Bent U dan niet wijzer dan God, in Wiens handen ook nù nog het lot van Nieuw-Guinee ligt!" „Is het U niet opgevallen, hoe wonderlijk tot tweemaal toe God de Heere Nieuw-Guinee buiten de Soekarnistische revolutiegolf gelaten heeft?" „Bidt, zoo zegt schr., liever, dat het zoo moge blijven. Het gebed des rechtvaardigen vermag veel. We hebben niet te maken met menschelijke waarschijnlijkheden, maar met feiten thans. Die menschelijke waarschijnlijkheden zijn wel eens meer niet uitgekomen".

Maar moeten we dan niet eerst tezamen met de Soembaneesche broeders op Soembawa beginnen? Deze tegenwerping gaat langs het prioriteitenlijstje van schrijver heen; want hij sprak niet over uitbreiding van bestaande zendingsposten, maar over nieuwe. Soembawa, Flores en Timor behooren direct tot den actieradius van onze Soemba-zendingspost. En als men zou vragen: wat eerder: een 2e missionnaire predikant naar Soemba, om de opleiding van Goeroe's, Goeroe's indjil en pendita's op verantwoorde wijze mogelijk te maken, of een missionnaire predikant naar N.-Guinee, dan zegt hij: eerst één naar Soemba, natuurlijk! En de zendelingen daar kunnen ons dan t.z.t. melden: we steken nu de zee over en willen b.v. op Soembawa beginnen. Dat hooren we dan wel.

Schrijver wil dus de aandacht vragen voor Nieuw-Guinee.

In 1862 is op Nieuw-Guinee het werk begonnen van een Utrechtsche Zendingsvereeniging. Dat werk is door deformatie aangetast. Het werk der reformatie — dat is ook zending — zou aldaar aan te vatten zijn. Het vestigen van een zendingspost aldaar is dringend noodzakelijk. Talrijke Papoea's hoorden nog nimmer van het Evangelie. Over „onbewerkte terreinen" gesproken, daar liggen ze!

Buitenlanders maken er studiereizen om na te gaan, waar zendingsposten in te richten zijn. Moeten Amerikaansche Baptisten en Methodisten ons nu voorgaan? Het land, 12 à 13 maal zoo groot als Nederland, telt naar ruwe schatting 1½ millioen inwoners, waarvan 60.000 tot het R. Katholicisme gebracht en 135.000 tot het Protestantisme. Hoe deze laatste cijfers te waardeeren zijn, valt af te leiden uit de lichtvaardige doopprактijken, die men uit Indonesië kent. Er zijn reeds teekenen van het boven aangeduide reactieverschijnsel. In Hollandia is een Christen-kampong (Toegoeneezen), die oorspronkelijk zich verre hield van de „Prot." Kerk, maar, doordat wij geen Goeroe b.v. van Soemba uit konden sturen, toch op haar aangewezen was. In Nieuw-Guinee vertoevende broeders zijn unaniem van oordeel, dat aldaar zoo spoedig mogelijk Geref. Zendingswerk dient aangevat te worden.

Hoewel de bijzondere ambten in Hollandia nog niet ingesteld konden worden, is er een Geref. huisgemeente. Meerdere — niet kerkleden — kwamen reeds naar de godsdienstoefeningen. Er werd in den aanvang preekgelezen in het Nederlandsch en het Maleisch, doch de tolk werd ontrouw.

Om geestelijke en materieele voordeelen stelt de Papoeabevolking zich gaarne onder het gezag van Harer Majesteit's Regeering. (Leest het officieel getuigenis van hun 4 vertegenwoordigers Ariks, Jouwé, Kaisiepo en Abdoellah Arfan in het geciteerde boekje: Het draalbank van Nieuw-Guinee); ze hebben er hun leven voor over, niet onder de Indonesiërs te komen, en hebben zich verre gehouden van de rood-witte revolutie. Moeten wij, die Romeinen 13 ook in de Oost willen handhaven, hen dan ten achter stellen bij de Indonesiërs, die ons den rug toekeerden? De huidige „zendings"arbeiders zijn via organisatorische banden (kerkverband) met het regiem van Soekarno verstrengeld, hetwelk in het bijzonder geldt van de „Protestanten". Als het Zendingsbelang in Indonesië erbij gebaat is, verkoopen ze Nieuw-Guinee politiek aan de R.I. Meent men, dat de Papoea's dat niet door hebben?

Door deze zaak aan de orde te stellen wil schrijver allerminst tot het doen van een ondoordachte stap ons uitnoodigen. De kerken zijn niet gebaat bij een haastige zendingsdaad zonder voldoende verkenning. In aanmerking nemend, dat zending strijd beteekent, weten we ons, aldus schrijver, tot op heden aldaar als een bruggehoofd, in staat tot het doen van verkenningen. Onze zendingstaak ziet hij daar, en met de uitvoering daarvan is reeds een bescheiden begin gemaakt. Over eenige maanden zou — liefst met anderer steun — dit bruggehoofd te verbreeden zijn door een onderwijskracht aan te trekken. Het zendingswerk is niet mechanisch maar organisch. Daar ook het zich voorbereiden op de toekomstige taak voor een a.s. missionnairen predikant nog geruimen tijd in beslag zal nemen, achten sommigen thans het moment aangebroken over deze zaak te spreken.

De Papoea's, van wie verreweg het meerendeel nog nimmer zelfs den naam Jezus hoorde, zijn door de staatkundige ontwikkeling, waar Gods hand in is, thans tot onze „naasten" geworden.

Laten we dan, zoo besluit het ons toegezonden stuk, afzien van „fooien", maar onze offers brengen ter vervulling onzer zendingstaak en God zal ons dan doen zien, welke kracht Zijn Woord op Nieuw-Guinee zal hebben, indien het onomwonden en onaangepast door ons daar gebracht wordt.

Tot zoover het ons gezonden artikel.

We gaan er niet op in, want onze taak is een andere. Wel meen ik, mijn taak erin te zien, ook deze stem tot onze lezers te doen doorklinken. Schrijver is iemand, die van Nieuw-Guinee, Soemba, Java, Borneo, heel veel weet.

Juist vandaag las ik een gedeelte van de Handelingen der Dordtsche Synode van 1618—1619. Daarin (II, 199) staat een rapport van de theologen uit Emden over het remonstrantsche gevoelen aangaande de oorzaak van het geloof en de manier van bekeering. In dat rapport komt ook de zending ter sprake. Geen wonder: een remonstrant (humanist) en een gereformeerde denken anders over de zending. Het verschil is onder andere namen tegenwoordig druk bezig zich te doen zien: nóemden we maar alle remonstranten werkelijk remonstranten. We zitten er ònder tegenwoordig, alleen maar: ze noemen zich anders; en velen worden kwaad, als ge den naam op hen toepast.

De Emdensche theologen nu halen een woord van Joh. Arnoldus tegen Tilenus aan: als we evenveel liefde voor de zending hadden als we gouddorst hebben, het evangelie zou niet in zooveel landen onbekend zijn.

Dan vragen de Emdenaars: waarom gaan de Remonstranten niet naar Oost en West-Indië, om daar te preeken? Als bij hen de gouddorst kleiner is dan de ijver voor de eer van God, waarom gaan zij dan niet naar alle kanten zending drijven? „Het zijn onder de Gereformeerden voornamelijk de Nederlanders, die het goud van Indië, Brazilië, Peru, en van andere volken zoeken. Dewijl dan de Remonstranten Nederlanders zijn, en nergens anders dan in Holland, in het Sticht van Utrecht, Gelderland en Overijsel gevonden worden, laat hen met hun exempel voorgaan, de zaligheid der heidenen zoekende. Dewijl zij hun goud en schatten zoeken".....

Hierna volgt dan onmiddellijk een ander deel van het rapport: of het „licht der natuur" gemeene gratie is? Dat wijzen zij als remonstrantsch af, hoewel het in een dissertatie van de V.U. als gereformeerde benaming is aangekondigd.....

De tijden zijn wel veranderd. Oecumenische vergaderingen van tegenwoordig praten nog druk over de zending. Maar de leiders zijn meerendeels remonstranten, en erger. Ze doen ontzaglijk veel aan „zending". Maar niet aan wèrkelijke zending. En ze willen den baas spelen over de lieden, die de Dordtsche Leerregels gelooven. Over de leerpunten van Dordt bekommeren zij zich niet meer. Ook niet over de vraag, of het „komen van het evangelie" (het geven van een geopende deur) een zaak is van Goda vrijmachtig bestel, zooals Dordrecht zegt, ja dan neen.

Maar wij hebben tegenover deze humanisten (remonstranten) de Dordtsche Leerregels gehandhaafd; we erkennen wèl dat vrijmachtig welbehagen Gods in het openwerpen dan wel afsluiten van zendingswegen. En nu de gouddorst niet meer in het spel is, kunnen we des te vrijer ons afvragen: waar is onze „gelegenheid"? De stem, die we hier lieten spreken, hebbe onze aandacht. Ik geloof, dat de zending, die Woordgetrouw is, het moeilijker heeft dan in 1618—1619. Maar ze zal dan ook des te „zuiverder" kunnen zijn. Wonderlijk, dat alle dingen tenslotte steeds weer om dezelfde grondvragen heencirkelen.

K. S.

AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT, No. 45

Hoe bouw jij je menu?

Amice,

Een wijnimporteur, zomer 1951, gaf onlangs een reclame-brochure uit, die uitliep op zoo iets als een paradox. De laatste bladzij, eerste regel, en dezelfde bladzij, laatste regel, leken me zoo'n beetje paradoxaal. De eerste regel stelt met groote letter de vraag: **„welke wijn bij welk gerecht?"** Dat is zooveel als het opschrift. Je denkt dus: dit is de laatste bladzij, met de laatste collectie zachte wenken. Je kunt nu leeren, wàt te schenken is